



YOUSSEF NABIL, TRACEY IN BED, 2006, HAND COLOURED GELATIN SILVER PRINT, COURTESY OF VOLKER DIEHL GALLERY BERLIN

Tracey in bed, Londen 2006

I NEED  
ART  
LIKE I  
NEED GOD

FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE

## TRACEY EMIN IN RETROSPECTIEF

Ze is het enfant terrible van de Britse kunst. Tracey Emin werd beroemd met haar choquerende werk en haar turbulente levensstijl waarin ze zichzelf tot onderwerp van haar kunst maakt. Aan de hand van zeven titels van haar eigen werk vroeg Nicole Ex of de *angry artist* nog steeds zo boos is en praatte met haar over kunst als levensbelang, over seks en haar dode kinderen. Twintig jaar kunstenaarschap in twintig werken. **Nicole Ex**

I need art like I need God 1997, monoprint, 41 x 30 cm

'Kunst beschermt me. It keeps me sane'

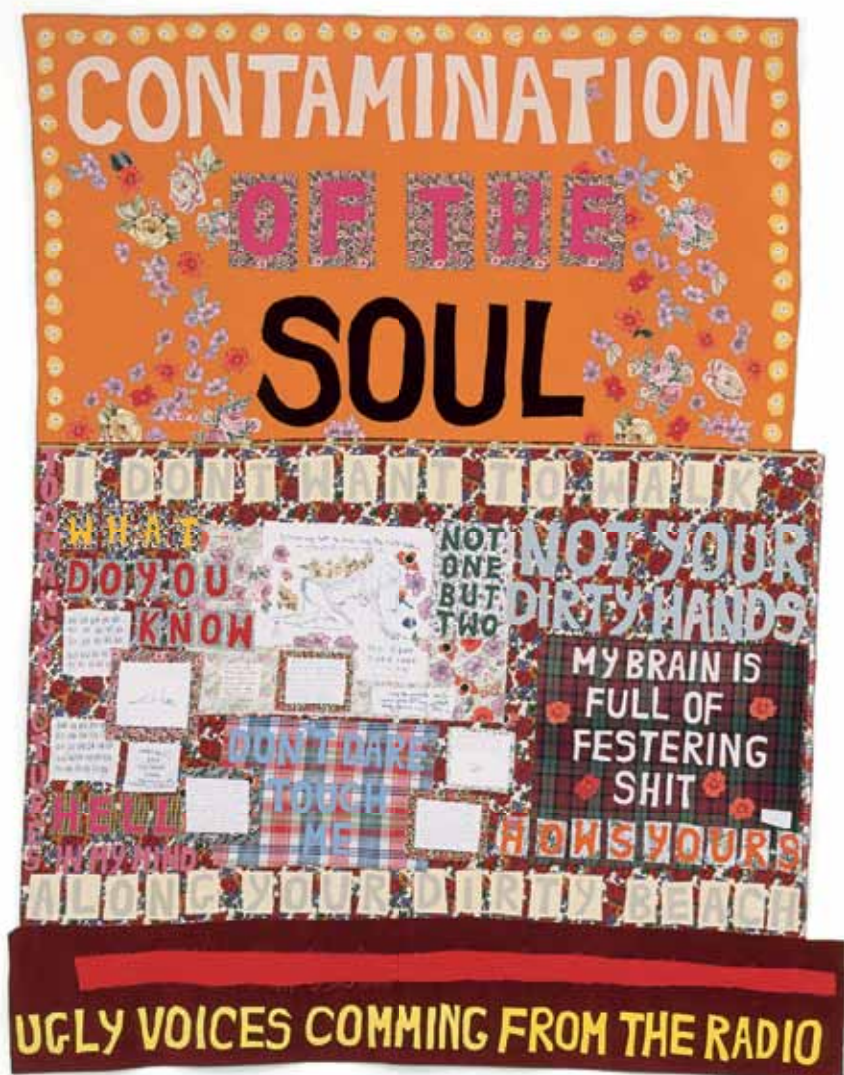


FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE

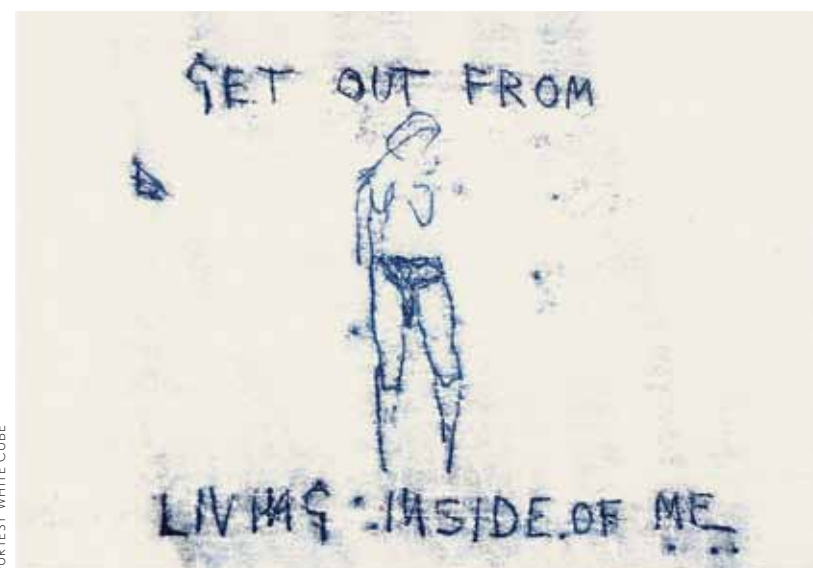
**Contamination of the Soul**  
2008, geappliqueerde deken,  
248 x 198 cm

## 1. I NEED ART LIKE I NEED GOD

*I need art like I need God* schreef ik voor het eerst met krijt op de zeemuur van Margate, de plek van mijn jeugd. Ik had die ochtend de trein uit Londen genomen omdat ik me somber en eenzaam voelde. Een galerie uit Zwitserland had me geld gestuurd om een diaproject te realiseren, maar dat geld was opgegaan aan eten en elektriciteit. In de trein vond ik op een van de banken zomaar een goedkoop fototoestel. Met mijn laatste vijf pond kocht ik er een diafilm voor en liep naar de kust. Ik fotografeerde het strand. Ik fotografeerde de rotsen, ik fotografeerde de natuur waartoe ik als kind had behoord. Het was maart en springtij. De golven beukten meters hoog tot over de zeemuur. Witte schuimkragen spatten uit- een tegen een strakblauwe lucht. Het

was gevaarlijk om in de volle wind op die muur te blijven staan, maar ik kon het niet laten. *I need art like I need God* kalkte ik op de stenen. En daardoor voelde ik mij ineens een stuk beter. Kunst beschermt me. *It keeps me sane*. Als ik een aantal dagen niets maak en dan in de spiegel kijk, is het alsof ik een andere Tracey zie. Ik kan niet functioneren zonder – ik word ziek, raar en voel me buitengesloten. In mijn atelier openen zich nieuwe werelden. In die wereld zijn honderduizend dingen geaccepteerd die normaal taboe zijn. Niet dat kunst geen grenzen kent. De conservatieve gedachte over kunst is dat ze grenzeloos is. Ik vind juist paal en perk in mijn werk. Mijn morele of mentale grens ontstaat tijdens het scheppen. Het is iets wat plotseling op me afkomt,

zoals met hardlopen op een onbekende weg. Je weet niet dat je op een afgrond afrent tot je ervoor staat. Dan keer je om. Op voorhand ken ik mijn grens niet, ik heb dan ook geen vaste routine. Ik werk nooit aan iets, ik maak gewoon wat. Ik oefen ook nooit. Als het me niet lukt, stop ik. Ik kan niets doen voor geld. Of iets in opdracht. Of doen wat anderen vinden dat ik moet doen. Drie jaar geleden had ik twintig mensen die 's ochtends met naald en draad zaten te wachten op tekst en aanwijzing voor een nieuw wandtapijt. Ik zei tegen mezelf: Ik steek mezelf liever in brand dan dat ik nog één deken maak! Behalve dan *Contamination of the Soul* (2008): Ik had niets te doen, ik verveelde me, het regende en ik dacht, weet je wat, ik maak weer eens een deken!



COURTESY WHITE CUBE

**Untitled** 2008, monoprint, 21,5 x 29,5 cm



FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE

**Is this A Joke** 1997, monoprint 43 x 51 cm



FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE

**Another Hammer**  
1999, monoprint, 81,3 x 58,4 cm



FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE

**Life Gets Good**  
1999, monoprint, 29,7 x 42 cm

## 2. 1000 DRAWINGS

'Zojuist heb ik een animatiefilm afgerond. Twee weken lang zat ik met plezier te tekenen en vond ik dat ik goed bezig was. Tot ik op een dag de studio in liep en het niet meer ging. Ik kon het niet van mezelf gedaan krijgen nog één goede tekening te maken. *The drawings were gone. It had finished in me. That's it.* Langer werd die animatiefilm niet. In mijn leven heb ik in totaal misschien wel zo'n vijfduizend tekeningen gemaakt. In het boek *1000 drawings* dat deze zomer bij Rizzoli verschijnt, hebben we een selectie gemaakt van de afgelopen tien jaar. Het was een enorme klus. Rudi Fuchs heeft ooit iets moois over mijn tekenkunst geschreven: "Ik vermoed dat mensen die zeggen dat Tracey Emin een vulgair meisje is dat te veel geld verdient met haar troep, zullen beweren dat ze nog niet eens kan tekenen, laat staan correct kan spellen. Dat is waar, als je haar tekeningen vergelijkt met die van de algemeen bewonderde David Hockney. Maar Emins tekeningen zijn vol woede en sentimentaliteit en daarom zijn ze effectief. Ze zijn nieuw en onplezierig. Maar ik voorspel dat we ze mettertijd mooi zullen gaan vinden." Hij probeert op verschillende manieren naar mijn werk te kijken om zo de publieke opinie uit te dagen. Hij zegt: kijk, dit is je argument, nu draai ik de redenering om en toon je dat je ongelijk hebt of ongelijk zou kunnen hebben. Rudi is een boek over me aan het schrijven. We hebben interessante, intellectuele discussies over kunst en mijn werk. Om de zoveel tijd stuurt hij me iets, meestal poëzie. Elke maand schrijf ik een gedicht voor *GQ Magazine*. Poezië zit in de manier waarop ik naar de wereld kijk. Van nature ben ik eigenlijk erg romantisch.' »

'In mij ligt een vorm van waanzin op de loer'



**There's A lot of Money in Chairs**  
1994, geapliceerde stoel,  
69 x 53,5 x 49,5 cm

FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE

### 3. IT IS NOT WHAT YOU INHERIT. IT IS WHAT YOU DO WITH YOUR INHERITANCE

*'It is not what you inherit. It is what you do with your inheritance* borduurde ik in 1994 op een stoel die ik ooit van mijn grootmoeder kreeg. Het is een soort van motto geworden, want dat fauteuiltje kreeg gelijk. Als je leert hoe je verleden om te buigen, hoef je er niet in gevangen te blijven, dan kun je bewegen en van richting veranderen. Hoe schraal mijn jeugd ook was, het is mijn paspoort geworden naar een andere wereld. Als kind heb ik altijd voor mezelf moeten zorgen. Ze noemden me "wild", maar dat was ik omdat ik 24 uur per dag aan mijn lot werd overgelaten. Vanaf mijn dertiende deed ik waar ik zin in had, had ik seks en spijbelde ik. Kwam ik op school, bleven ze doorzagen over het feit dat ik te laat was, waardoor ik uiteindelijk helemaal wegbleef. Er was niemand met wie ik iets kon delen. Geen mens die aandacht voor me had. Alle vreselijke dingen die ik meemaakte, bleven opgesloten in mezelf. Er had iets verschrikkelijks kunnen gebeuren. Rond mijn zeventiende besloot ik dat ik mijn leven moest beteren. Op mijn twin-

tigste ging ik naar de kunstacademie. Ik leerde hoe ik mijn pijn en wanhoop kon gebruiken om kunst te maken. Door me uit te drukken kan dat wat in me leeft me niet verteren. Ik maak kunst om mezelf te troosten of mijn emoties in bedwang te houden. In mijn nieuwste werk probeer ik verschillende vormen van psychoses te onderzoeken. In mij ligt een vorm van waanzin op de loer *and the inside is pushing the outside all the time*. Ik wil weten waardoor, want het wordt sterker nu ik ouder word. Waar die moed vandaan komt om mij zo kwetsbaar op te stellen? In eerste instantie dacht ik totaal niet aan de heftige reacties die mijn werk kon oproepen. En nu is het een soort van te laat. Als ik denk aan wat anderen ervan vinden, kan ik niet werken. Mijn werk wordt vulgair genoemd, sentimenteel, egocentrisch, schaamteloos, kinderlijk en belust op publiciteit. *But weirdly, the more they keep me quiet and pushing me down, the bigger I rise up.'*



**No Chance**  
1999, geapliceerde deken, 253 x 220 cm

FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE



**Hellter Fucking Skelter**  
2001, geapliceerde deken, 216 x 228 cm

FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE



FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE

### 4. HOMAGE TO EDVARD MUNCH AND ALL MY DEAD CHILDREN

'In 1989 studeerde ik af aan de Royal College of Art met een scriptie over Edvard Munch. Het ging me vooral om *De schreeuw* (1893). Iedereen denkt dat het de geschilderde figuur is die gilt, maar ik geloof dat het het landschap is dat schreeuwt. Munch was misogyn, net zoals de Noren Strindberg en Ibsen vrouwenhaters waren, maar toch had hij een goede houding ten aanzien van de ziel. Hij maakte werk over romantische onderwerpen: jaloezie, angst en dood. Toen ik in 1998 in Noorwegen ging filmen in de omgeving van Edvard Munchs studio, had ik vlak daarvoor een miskraam gekregen. Daarvoor had ik twee keer een abortus gehad. Zo gingen Munch en mijn dode kinderen bij elkaar horen. In de figuur van *De schreeuw* ben ik een foetus gaan zien. De meeste van zijn schilderijen hebben iets spookachtigs; schildert Munch een kamer, is er een schaduw in de ruimte, iets wat je volgt. Bij een abortus heb je dat ook, het idee dat de foetus je volgt, een gevoel dat die bij je blijft. Of dat schuld is? Nee, die kinderen wáren een tijdlang om me

heen. Zoals schuld er was. Ik was ook schuldig. Geen vrouw wil een abortus, ik wilde geen abortus, maar ik wist dat ik op 26- en later op 28-jarige leeftijd die kinderen niet kon hebben, terwijl ik tegelijkertijd liefde voelde voor wat in mij groeide. Ik nam de juiste beslissing. Maar dat nam mijn gevoel niet weg. En nu? Nu had ik graag kinderen gehad, maar ben ik te oud. Te laat. Ik heb nooit iemand ontmoet die een kind van me wenste. Ik had aan IVF kunnen denken, maar ik wil de liefde bedrijven en dan een kind krijgen. *I've got it all* (2000) gaat daarover. Ik maakte die foto toen ik juist het gevoel had niets in handen te hebben. Terwijl ik verliefd was, bakken geld verdiende, succes had en de wereld over reisde, wilde ik maar één ding: een baby. Maar niet iedereen komt hier op aarde om een baby te baren. In Oeganda heb ik de Tracey Emin-bibliotheek opgericht voor schoolkinderen. Ik heb de bibliotheek laten bouwen, het geld bijeengebracht, de boeken gestuurd, de bibliotheek bezocht. Ook dat gaat over *nursing* – over iets zien groeien. Ik doe veel aan liefdadigheid.'

**I've got it all**  
2000, inkjet print, ingelijst  
121,9 x 91,4 cm

**Homage to Edvard Munch and all My Dead Children**  
1998, videostill, super 8  
Duur: 2 minuten, 10 seconden



FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE



**There is No Christmas Tree**  
2004, acryl op canvas  
Verschillende afmetingen

FOTO: STEPHEN WHITE / COURTESY WHITE CUBE

'Ik ben minder met seks bezig, maar meer met ideeën over liefde'



**Everyone I Have Ever Slept With 1963-1995**

1995, geapliceerde tent, matras en licht  
122 x 245 x 215 cm



**Harder and Better**

2007, geborduurd op katoen,  
127 x 132 cm

## Tracey Emin

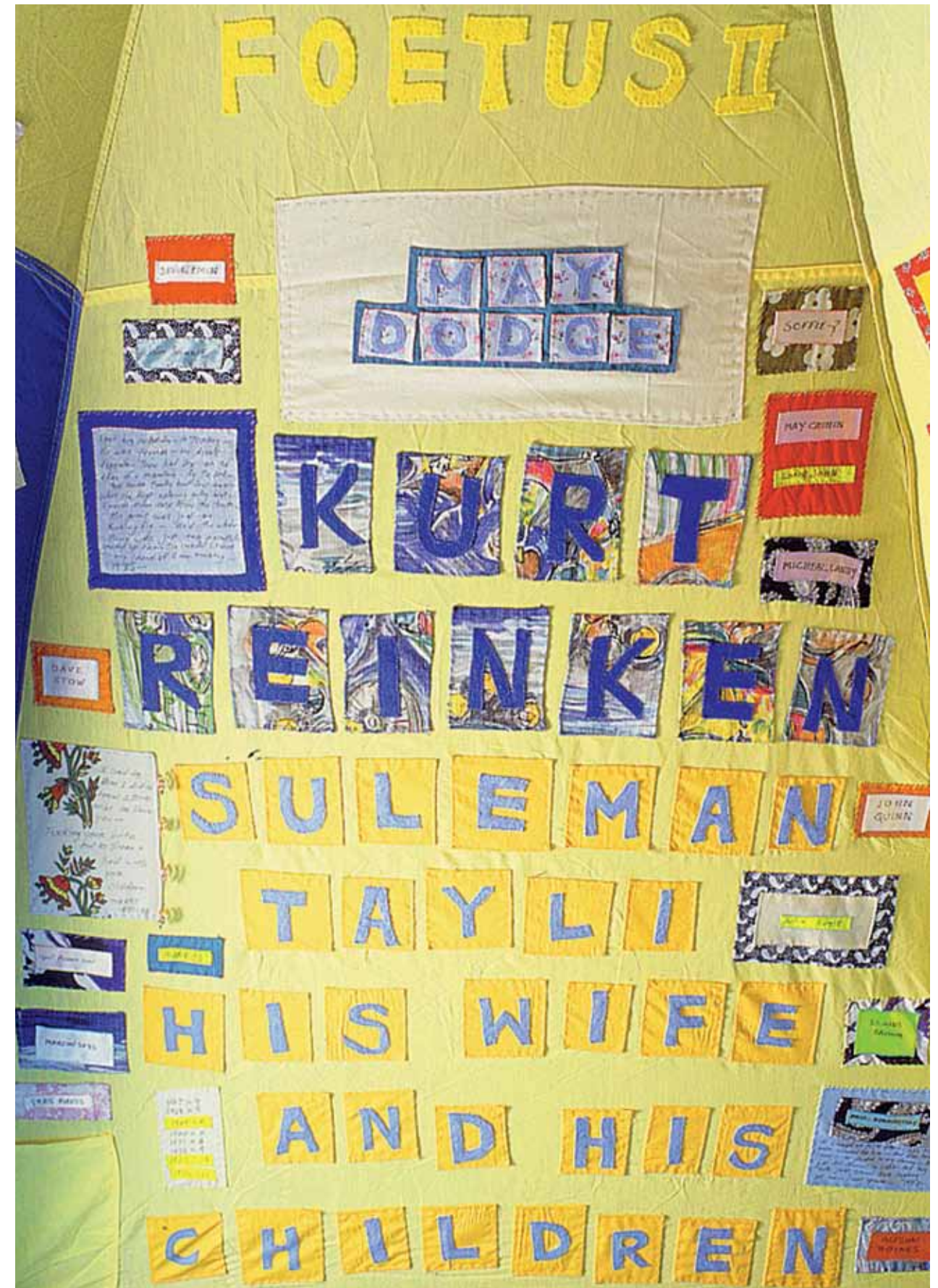
Tracey Emin (1963) brak begin jaren '90 door als exponent van de dwarse Young British Artists, toen een van haar eerste werken werd aangekocht door The Saatchi Gallery. Haar werk wordt gekenmerkt door een sterk persoonlijk karakter: alles wat ze meemaakt – van abortussen tot seksuele escapades – verwerkt ze in haar kunstwerken. Een van de bekendste voorbeelden hiervan is *My Bed* (inclusief vieze lakens en vuile slipjes) waarmee ze in 1999 genomineerd werd voor de Turner Prize.

### 5. EVERYONE I HAVE EVER SLEPT WITH

'Samen met *My bed* (1999), waardoor ik genomineerd werd voor de Turner Prize, heeft *Everyone I have ever slept with* (1995) voor de meeste opschudding gezorgd. Iedereen dacht dat die namen aan de binnenzijde van mijn tent een schunnige opsomming waren van *one-night stands*, maar van de 102 had ik er maar met 35 seks. Choqueren was totaal niet mijn opzet. Het ging me om intimiteit. Ik probeerde me te herinneren met wie ik in mijn leven geslapen had en het was vreemd te merken hoeveel moeite me dat kostte. Paul, mijn tweelingbroer

stond ertussen, en de naam van mijn grootmoeder, en foetus I en II. Toen ik bezig was al die namen met borduursteek op het tentdoek vast te zetten, leek het alsof ik ze in grafzerken aan het beetelen was.

De tent is een paar jaar geleden in vlammen opgegaan. In het East London Momart-depot, waar Saatchi een deel van zijn collectie had ondergebracht, brak in 2004 brand uit. Nu kan niemand meer ervaren dat wat op papier klinkt als een bombastisch idee, in het echt lief was, en onschuldig.'



detail uit 'Everyone I Have Ever Slept With 1963-1995'

## 6. WHEN I THINK ABOUT SEX...

'Als ik aan seks denk, denk ik aan mannen en vrouwen, aan honden en leeuwen, katten en vogels, en iets in de geest van *I love you all*. In de titel *When I think about sex...* stonden daar die puntjes voor. Het was de titel van mijn tentoonstelling in 2005, in the White Cube Gallery in Londen.

Of ik schaamte ken als ik mijn seksleven verbeeld? Ik zou niet weten waarvoor ik mij zou moeten schamen. *And I'm not expressing my sexuality, I'm dealing with it*. Zoals iedereen vroeg of laat in zijn leven met seks te maken krijgt en er een antwoord op moet vinden.

De Britse kunstercriticus Sarah Kent schreef ooit *Emins sexuality is hers to offer, not ours to take*. En ze heeft gelijk. Maar naarmate ik ouder word, heb ik steeds minder te geven... (lacht). Ik ben 46. Dat maakt je seksuele beleving heel anders dan toen je een meisje was. Je was jong en onweerstaanbaar. *But now the sexual world is closing down around you*. Seks is minder toegankelijk, zelfs in mijn eigen hoofd. Ook in mijn werk ben ik er minder mee bezig: het heeft minder praktisch met seks te maken, maar meer met ideeën over liefde. Mijn laatste expositie in Londen heet *Those who suffer Love* (2009), waarin ik me afvraag waar liefde blijft als die tussen mensen verdwijnt.

Ik denk dat liefde in de ether huist, op dezelfde plek als waar geesten wonen of zielen. Het is ook de plek waarvan ik verwacht dat daar al onze emoties worden opgeslagen – onze angst, jaloezie en zelfhaat. Emoties blijven in de buurt – want soms is er geen reden tot angst, maar voel je die plotseling toch. Ik vermoed ook dat liefde om ons heen blijft hangen en dat die ons daarom soms onverwachts als een bliksem treft.'



**People Like You Need to Fuck People Like Me**  
2007, lichtblauw en roze neon, 114,3 x 182,9 cm



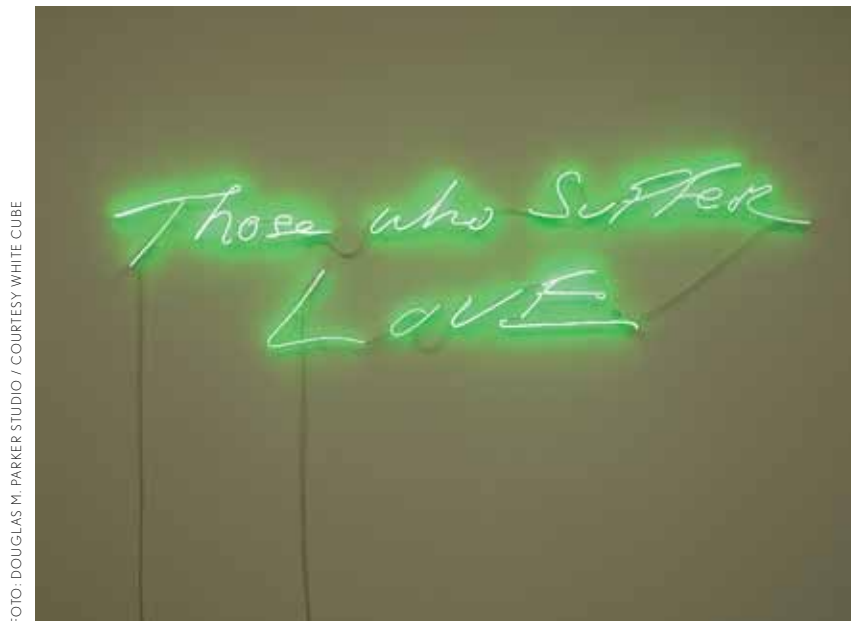
**My Bed** Installatie Turner Prize-tentoonstelling, Tate Gallery, Londen  
20 oktober 1999 – 23 januari 2000



**Suffer Love II**  
2009, monoprint op papier 21 x 29,6 cm



**Self-Portrait with Docket I**  
2002, C-print, 40 x 40 cm



**Those who suffer Love** 2009, groen neon, 57 x 209,3 cm



**With You I want to Live**  
2007, roze en wit neon, 76,2 x 99,1 x 5,7 cm

'Ik zou graag meer willen van minder. Minder zorgen, minder ballast'

## 7. WITH YOU I WANT TO LIVE

'Docket, mijn kat, woont bij me. *With him I want to live*. Altijd. Mijn vriend woont in Schotland; hij komt en gaat. Per maand is hij een dag of tien bij me in Londen. *With You I want to Live* (2006) heb ik voor hem gemaakt, in neon. Maar het gaat er niet om dat ik vind dat hij bij me moet wonen. Ik wil ermee uitdrukken dat ik graag wil dat wij samen *leven!* Begrijp je wat ik bedoel? Ik wil leven! Hoe? Ik zou graag meer willen van minder. Minder om me zorgen om te maken. Minder moeras. Minder ballast. Als ik nou eens mijn leven zou kunnen stroomlijnen, zodat tegen de tijd dat ik vijftig ben mijn richting helder is en mijn doel scherp en met een maximum aan tijd om na te denken. Ik wil leven in grote klaarheid.' <

**Tracey Emin, 1000 drawings 1998–2008, verschijnt in juli 2009 bij Rizzoli.**

**In 2010 heeft Emin een grote solotentoonstelling in de Hayward Gallery, Londen**